

BÜYÜK DÜŞÜN, KÜÇÜK BAŞLA, HEMEN HAREKETE GEÇ!

Kaliteli, kapsayıcı eğitim için gençlikle ortaklıklarınızı güçlendirin; öyle ki tüm gençler yaşamda başarıya giden En İyi yol olarak eğitimle ilgili düşlerini gerçekleştirebilsinler.

Bizler, Avrupa ve Orta Asya'daki 22 ülkeden ergenler ve gençleriz. En gencimiz 14, en yaşlımız ise 25 yaşında. Orta öğretim ve üniversite öğrencileriyiz, ama aramızda hiç okula gitmemiş bir kişi de var. Çalışıyoruz, çeşitli yeteneklerimiz ve ilgi alanlarımız olsa bile hepimizin ortaklaştığı bir özlem var: topluluklarımızda ve genel olarak bölgede eğitimde eşitliğin ve kalitenin geliştirilmesi. Bu açıklamamızı, UNICEF tarafından düzenlenen ve 1-6 Eylül 2013 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen Avrupa ve Orta Asya Eğitim ve 2015 Sonrası Kalkınma Hedefleri Bölge Danışma Toplantısında hazırladık.

Bu bölge toplantısına gençliğin gücüne inandığımız için katıldık. Eğitimin, sosyalleşme ve kültürel entegrasyon açısından büyük ve merkezi bir önem taşıdığına inanıyoruz. Okullar, kişiliklerini geliştirmelerinde, ilgi alanlarına yönelmelerinde ve özledikleri geleceği yaratmalarında gençlere yön veren başlıca aktörlerden biridir. Eğitim sistemleri üzerindeki araştırmaların sürdürülmesi ve değişen dünyamızda gençlerin aktif bir rol üstlenmeye özendirilmesi vazgeçilmez bir gerekliliktir.

Dayanağımız olan eğitim sistemlerinde reform açısından Avrupa ve Orta Asya ülkeleri hükümetlerinin kaydettikleri önemli ilerlemeleri alkışlıyoruz. Eğitim sistemlerimizde reformu daha ileriye götürme ve yaşama geçirmede daha da olumlu değişikliklerin gerçekleşmesine yardımcı olabileceğimize inanıyoruz.

Bizler, gençler olarak, günümüzde öğrenci olmanın ne demek olduğunu hisseden, bilen ve anlayan insanlarız. O zaman, izinizle kaliteli ve kapsayıcı bir eğitimin bölgemize kazandırabilecekleri konusundaki deneyimlerimizi, fikirlerimizi ve vizyonumuzu sizlerle paylaşalım. Size, küçük çaplı, gençliğin sürüklediği, ama etkileri büyük olan başarıları gösterebiliriz. Eğitimdeki başarıları daha ilerilere götürmek üzere HEMEN HAREKETE GEÇMEK için sizlerle çalışabiliriz.

Eğitim Bakanları Bölgesel Konferansı'nı destekliyoruz ve konferansın tüm katılımcılarıyla diğer paydaşlara ülkelerimizde ve topluluklarımızda eğitimin kalitesini geliştirmek ve erişimi arttırmak üzere gençlerle yakın çalışma içinde yer almaları çağrısında bulunuyoruz.

Eğitimde daha fazla kapsayıcılık ve daha yüksek kalite, okullarda daha fazla sağlık eğitimi ve eğitimle gençlerin istihdamı arasındaki bağların güçlendirilmesi için harekete geçme çağrısında bulunuyoruz. Dile getirdiğimiz tavsiyeler çözüm yönelimlidir ve topluluk temelli yaklaşımları özendirilmektedir; ancak bu tavsiyeler her şeyden önce ortaklıklar temel almaktadır. Tüm dünyayı hemen bir anda değiştiremeyecek olsak da, ortaklarımız olarak sizlerle, okullarımızda ve topluluklarımızda, bu dünyanın bize en yakın küçük bölümlerini değiştirebileceğimize eminiz.

Eğitimde iyileşme için, sizlere aşağıdaki alanlarda gençlerle birlikte çalışma çağrısında bulunuyoruz:

1 Eğitimin kapsayıcı olmasının sağlanması

Avrupa ve Orta Asya'da milyonlarca çocuğun ve ergenin eğitim dışı olmasından büyük kaygı duyuyoruz – 2,5 milyon çocuk okul dışındadır; okul öncesi eğitime katılmayan 1,6 milyon çocuk vardır; daha milyonlarca çocuk da okula gitmektedir ancak kendileri için gerekli olan becerileri edinmemektedir. Ergenler, çok küçük yaşlardaki çocuklar, etnik azınlıklara mensup olanlar ve engelleri bulunan çocuklar bu durumdan özellikle etkilenmektedir. Ana babaların ve gençlerin eğitimin değerine ilişkin tutumlarından eğitimin yüksek

maliyetine, engelleri olan çocukların ana akım eğitim yapılarına katılımını engelleyen düzenlemelere kadar pek çok etmen kapsamayı etkilemektedir. Bu durumda, aşağıdakileri gerekli görüyoruz:

- **Tutumların kapsayıcı eğitimi daha iyi destekleyecek şekilde değiştirilmesi.** Çocuklar, ana babaları, öğretmenler ve toplum önderleri bunu isteyip harekete geçmedikçe eğitimde kapsayıcılık da gerçekleşmeyecektir. Eğitimin

değerine ilişkin diyalog ve farkındalık yaratma çabaları yaratıcı yollardan yaygınlaştırılmalı ve desteklenmelidir.

- **Gençlerin, öğretmenlerin ve diğerlerinin rol modelleri olacak şekilde geliştirilip desteklenmesi.** İyi eğitilmiş olduğunda yaşamdaki güçlüklerin nasıl aşılabileceğini gösteren bireysel, kişisel öykülerle insanlar daha iyi özdeşleşebilmekte, bunlardan esinlenebilmektedir.
- **Öğrenim ortamlarında öğrencilerin marjinalleştirilmemelerinin ya da ayrımcılığa maruz kalmamalarının sağlanması.** Öğretmenlerin kapsayıcı eğitime açıklığının ve bunu kabullenmelerinin sağlanmasına ek olarak, aynı sınıfta farklı kültürel, etnik, dinsel, cinsel ya

da başka özelliklere sahip, yetenekleri ve öğrenme ihtiyaçları farklı öğrencilerle nasıl çalışılacağı konusunda öğretmenlerin daha fazla eğitilmeleri gerekmektedir.

- **Kapsayıcı eğitimin önündeki yasal ya da politikayla ilgili engellerin kaldırılması.** Engelleri olan öğrencileri ana akım eğitimin dışında bırakan yasalar ve politikalar acilen belirlenerek kaldırılmalıdır. Kapsayıcı eğitimi destekleyen tutum ve öğretim yöntemleri değişiklikleri modası geçmiş yasal düzenlemelerle engellenmemelidir.
- **Eğitim masraflarının azaltılması ve/ya da sınırlandırılması.** Kitaplar, üniformalar ve ulaşım mümkün olduğu ölçülerde tüm çocuklara ücretsiz sağlanmalıdır.

“Adım Murat, öyküm de şöyle: 15 yaşına gelip koltuk değnekleriyle yürümeyi öğreninceye kadar hiç yürümedim. Hiç okula gitmedim, çünkü gidemiyordum; ortada okula gidebilmem için ne fiziksel, yapısal bir destek ne de okulda başkalarıyla birlikte olmamı kabullenecek bir toplumsal ortam vardı. Böylece, kardeşimin kitaplarını kullanarak kendi kendime okuma

yazma öğrendim. Bu durumda bulunan tek kişinin ben olamayacağıma inandım, değişim için mücadele etme sorumluluğunu almaya karar verdim. Bugün engelleri olan çocukları destekleyen bir HDK için cesaretlendirici ve proje asistanı olarak görev yapıyorum. Gençleri kendilerine güvenmeleri ve yaşamda karşılaştıkları her güçlüğü aşmaları için güçlendirmeye yönelik çalışmalar içindeyim. Yoksullukla, başkalarının olumsuz tutumlarıyla, ayrıca kendileri ve yaşamları hakkındaki düşünceleriyle baş etmenin ne kadar güç olduğunu bildiğim halde onları okula gitmeye özendiriyorum. Ancak, eğer ben kendi yaşamımda değişiklikler gerçekleştirebilirdiysem onlar da bunu yapabilirler ve bende bunu onlara göstermekten sorumluyum. Hep birlikte, engelliliğin nasıl güce dönüştürülebileceğini öğreneceğiz. Eğitimden dışlanmış pek çok genç, eğitimin önündeki engelleri aşmayı başarabilen rol modellerinin sunduğu örneklerden yararlanabilir”.

2 Eğitimde kalitenin artırılması

İyileştirmeye yönelik çabalara rağmen Orta ve Doğu Avrupa ve Orta Asya’da eğitim kalitesi açığı sürmektedir ve bu durum özellikle biz gençleri etkilemektedir. Öğrenim materyalleri, imkânları ve tesisleri genellikle eskimiştir, güvenli ve etkili bir öğrenim açısından yetersizdir. Modern teknolojilerle daha iyi bir eğitim ve pratik öğrenme fırsatları sağlanması çağrısında bulunuyoruz. Ayrıca, yaşamın her alanında güçlenmemizi destekleyecek yaşam becerilerini edinmemizi sağlayacak bir eğitime duyulan ihtiyacı vurguluyoruz. Tavsiyelerimiz şunlardır:

- **Daha öğrenen merkezli öğretim ve öğrenme yaklaşımlarının yaşama geçirilmesi için öğretmenlerin bilgi ve becerilerini geliştirmek üzere öğretmenlerin sürekli eğitimine ve mesleki gelişimine öncelik tanınması.** Öğretmenlerin, diğer öğretmenlerin daha yenilikçi öğretim yöntemleri kullandıkları sınıflara ve diğer eğitim süreçlerine katılabilmeleri için mümkün olduğu ölçüde fırsat yaratılması.
- **Ders kitaplarının, diğer öğrenim materyallerinin, donanımın ve tesislerin güncelliğinin,**

güvenli, pratik ve yeterlilik temelli öğrenmeyi desteklemesinin sağlanması. Öğrencilerin modern öğrenme ve istihdam süreçlerine katılabilmeleri açısından bilgisayar ve internet erişimi başlıca öncelikleri oluşturmaktadır.

- **Hâlihazırdaki ve eski öğrencilerin eğitim reformlarının hazırlanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi süreçlerine dâhil edilmesi.** Yerel ve ulusal düzeylerde eğitim alanındaki yetkililerle birlikte çalışarak eğitimin kalitesinde ilerlemeler sağlanabileceğine yürekten inanıyoruz.

“Ben Mădălin. Mütevazı bir Roman ailenin çocuğu olarak küçük bir köyde doğup büyüdüm, ilk ve ortaokula da orada gittim. Hayalimdeki karakterlerin yaşamından hareketle istediğim neyse onu olabilmek için aktör olmaya karar verdim. Aktör olduğumda, etnik kökenimin de artık bir önemi kalmayacağını düşünüyordum. Gelgelelim, aktörlüğe giden yol hiç de kolay değildi. Gittiğim okullar düşlerimi gerçekleştirmemde bana yardımcı olabilecek donanıma sahip değildi. Ne ihtiyacım olan kitaplar ne

de internet vardı ve öğretmenlerim de bana hiç destek olmadılar. Böylece, küçük yaşlarımdan başlayarak halk kütüphanesinden kitaplar alıp okudum. Gerçi çevrede herkes beni tanıyordu, ama kütüphaneden yıpranmış bir kitap aldıysam mutlaka “Bakın, kitap çok yıpranmış, ama ben bunu hallederim” diyordum. Aldığım kitapları beyaz bir kâğıtla kaplıyor, onarıyordum; böylece bu kitapları yıpratıp eskiten kişinin ben olmadığını düşüneceklerini umuyordum. Eğitimin önündeki bu gibi engellere rağmen sınıfımda sekizinci sınıf sınavını geçip liseye ve sonra yüksek okula giden ilk kişi ben oldum. Ve sonunda aktör de oldum! Şimdi bir tiyatro grubundayım; Roman topluluklarını ve okullarını ziyaret ediyoruz. Sınıflara girip onları daha dinamik ve karşılıklı etkileşimli hale getirmeye çalışıyoruz. Ayrıca çocuklara tiyatro hakkında bilgiler verip onları özgüvenlerini artırıcı ve katılımcı etkinliklere çekiyoruz. Tiyatro ve drama gençlerin kendilerini tanımlamalarına ve eğitimlerini geliştirmelerine yardım açısından önemli yaklaşımlar”.

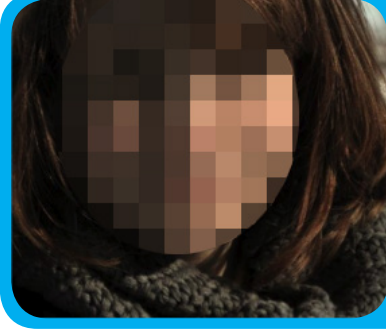
3 Sağlık eğitimi müfredatının yaşama geçirilmesi

Bölgemizde ve başka yerlerde ergenler sağlık alanında bilgilendirme ihtiyacı karşısında farklı kaynaklara yönelmektedir – okullar, akranlar, radyo, gazeteler ve başka kaynaklar. Kimi durumlarda bu konuda hiç bilgi alamadıklarını söyleyen gençlere sağlık eğitimi verilmesinde okulların çok daha güçlü bir rol oynaması gerektiğine inanıyoruz. Eğitim süreçlerine katılmak, bu süreçlerden yararlanmak ve başka gençler için rol modelleri oluşturmak açısından gençler, özellikle bedenleri ile birlikte toplumsal rolleri ve sorumlulukları değişim içinde olduğundan kendi sağlıklarından ve bu sağlığın korunmasından sorumlu olmalıdırlar. Sağlık gençler için temel bir değer olmalı, eğitim hizmetleri de yaşam boyu sürecek sağlıklı davranışları desteklemede daha işlevi hale gelmelidir. Önerilerimiz:

- **Örgün eğitim müfredatında sağlık eğitimine de yer verilmesi.** Amaç, öğrencilerin HIV, AIDS, cinsel

ilişki yoluyla geçen diğer enfeksiyonlar, ayrıca alkol ve uyuşturucu gibi sorunlarda önleme ve tedavi bilgilerini ve yaşam becerilerini geliştirmektir.

- **Hükümet dışı kuruluşları da kapsam üzere kamusal ve özel aktörler arasındaki işbirliğinin desteklenmesi.** Kamusal ve özel aktörler beslenme dâhil olmak üzere sağlık konularında yaygın eğitimi geliştirmek için birlikte çalışmalıdırlar.
- **Gençlerin, okulda olsun okul dışında olsun psikososyal danışmanlık hizmetlerinin varlığından haberdar olmaları ve bu hizmetlere erişebilmeleri.** Gençlerin, uyuşturucu ve alkol bağımlılığı, cinsel sömürü ve suiistimal gibi sorunların önlenmesi ve tedavisinde danışmanlığa ihtiyacı vardır.

“Adım Maria, sıradan bir gencim. Gazetecilik okuyorum ve bundan çok memnunum! 9 yaşımdayken HIV taşıdığımı öğrendim. Annem bu durumu bana söylemek istememişti; ama üzerinde adımın yazılı olduğu bir belge

gördüm ve burada ‘HIV pozitif’ deniyordu. Sorunumu tüm yönleriyle ‘keşfetmeye’, ne anlama geldiğini ve gelecekte sağlığımın nasıl olacağını anlamaya çalıştım. Kendimi başkalarından farklı hissediyordum ve açık konuşayım, ağladım da. Böyle farklı olma durumunu kabullenemiyordum. Ancak, geçtiğimiz yıllar farklı olmanın o kadar da kötü bir şey olmadığını bana gösterdi. İnsan hakları, HIV ve AİDS eğitimini savunan okul kampanyalarına katıldım. Bu tür bir meşgale bana ayakta kalıp devam etme gücü veriyor. Bu sayede, bir gün her çocuğun gittiği okulda HIV ve AİDS’i öğreneceği, farklı olmanın kimi iyi yanları da olduğunu anlayacağı umudunu sürekli diri tutuyorum. Kanımca okullar, başka çocukların sağlık konularında bir şeyler öğrenebilmesine ve bu konulara özen göstermesine yardım etmede daha fazlasını yapabilirler ve yapmalıdırlar”.

4 Eğitim ile işgücü piyasaları arasındaki bağların güçlendirilmesi

Bölgemizde gençlik önemli bir sorunla karşı karşıya: İşsizlik. Pek çok genç istihdamla açık bağlantıları olmayan bir eğitimin değerini anlamaya, kendilerine bir meslek ve kariyer sağlayacak eğitimin yollarını düşünmeye çalışıyor. Genellikle görülen, eğitim müfredatıyla iş fırsatları arasındaki uyumsuzluk, öğrencilerin kalıcı bir iş için ihtiyaç duydukları iş deneyimini edinme fırsatlarının olmayışıdır. Dolayısıyla, eğitim alanındaki karar vericiler aşağıdaki hususlarda gençlerle birlikte çalışmalıdırlar:

- **Hem teorik hem pratik yanları olan bir müfredatın hazırlanması ve uygulanması.** Öğrencilerin ileride insana yakışır işler bulabilmeleri açısından hâlihazırdaki ve gelecekteki işgücü piyasası fırsatlarına uyan yeterlilikler geliştirmeleri desteklenmelidir.

- **Gönüllülük temelindeki ve ücretli staj imkânlarının yaygınlaştırılması için standartlar ve mekanizmalar geliştirilmesi.** Gençlerin iş deneyimi olarak kabul görececek öğrenme fırsatlarına ihtiyacı vardır.
- **Kar amacı güden ve gütmeyen kuruluşlar dâhil olmak üzere kamu ve özel işverenlerin üniversitelerle ortaklığa özendirilmesi.** Cinsiyet, etnisite ve özel yetenek farkı gözetmeksizin eşit fırsatları desteklemek üzere daha fazla sayıda kuruluş genç öğrencileri işe almalıdır.
- **Mesleki eğitim fırsatlarını geliştirme çalışmalarının sürdürülmesi.** Mesleki eğitimin itibarına ve değerine ilişkin genel tutumları değiştirmek üzere kampanyalar düzenlenmelidir.

Adım Emre ve bir çalışanı olarak Gençlik Merkezi Derneği’nden çok memnunum. Oysa birkaç yıl önce ne işi ne de geçim olanakları olan bir Bilgisayar Bilimi öğrencisiydim. Güç günlerdi. Geleceğim hakkında çok umutsuz ve karamsardım. Günün birinde bir arkadaşım bir gençlik projesine gönüllü olarak katılmamı önerdi. Projenin okulumda öğrendiklerimle ilgili herhangi bir yanı yoktu ve daha önce başka hiçbir iş için gönüllü

olmamıştım. Dolayısıyla, başlarda pek de hevesli değildim. Eğitimde belirli bir yolu bir kez seçmişseniz bir daha değiştiremezsiniz ve bu projenin de bana göre bir iş olduğuna ilişkin kuşkularım vardı. Projenin adı “12 Hedefim” idi ve ben de fiziksel engeli olan çocuklara okçuluk dersi verdim. Hedefi tutturdularında çocukların yüzlerinde gördüğüm mutluluk beni çok etkiledi ve şaşırttı! İşte bu küçük anlar yaşamımı değiştirdi. Eğer bu deneyimi daha önce yaşamış olsaydım eğitimimi başka bir alanda sürdürürdüm ve kariyerimle ilgili daha iyi tercihlerde bulunabilirdim. Şimdi diğer arkadaşlarımla birlikte mümkün olduğu kadar çok sayıda genci gönüllü etkinliklerin yararları konusunda bilgilendirmeye ve tavsiyelerde bulunmaya, ilgi alanlarını ortaya çıkarıp toplumla bütünleşmelerinde onlara deney kazandırıp yardımcı olmaya çalışıyoruz. Kanımca, gençlikle ilgili gönüllülük temelindeki fırsatlar, eğitimle iş arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesinde büyük düşünmenin, küçük başlamanın ve hemen harekete geçmenin temel yolları”.

Düşlerimiz bunlar! Avrupa ve Orta Asya'daki hükümetleri ve ortaklarını biz gençlerin görüşlerine daha fazla başvurmaya, bizleri ortak olarak görmeye, kaliteli ve kapsayıcı bir eğitimi desteklemek üzere ölçeği genişletilebilecek yeni örnek uygulamaları belirlemeye çağırıyoruz.

**BÜYÜK DÜŞÜNELİM, KÜÇÜK
BAŞLAYALIM VE HEMEN, ŞİMDİ
HAREKETE GEÇELİM!**

